

VEŘEJNÁ KONZULTACE KE STRATEGII EVROPA 2020

Jméno/název: *Vladimíra Drbalová*

Kontaktní údaje: *Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR)*

Adresa: *Freyova 948/11, CZ-190 00 Praha 9*

Telefon: *00420 225 279 601*

E-mailová adresa: vdrbalova@spcr.cz

Země trvalého pobytu: *Česká republika*

Jazyk dotazníku: *český jazyk*

Druh organizace:

- členský stát
- orgán veřejné správy
- registrovaná organizace
- registrovaný podnik
- fyzická osoba
- neregistrovaná organizace/podnik
- jiný druh

Hlavní oblasti, na které se ve svých odpovědích zaměřujete:

hospodářské a finanční záležitosti

konkurenceschopnost

průmysl

jednotný trh

zaměstnanost

výzkum, vývoj, inovace

X digitální ekonomika

X oblast klimatu, energetika a účinné využívání zdrojů

X vzdělávání

X chudoba a sociální vyloučení

jiná oblast – upřesněte:

Identifikační číslo organizace (pokud jste zaregistrováni v Rejstříku transparentnosti):

785320514128-81 Statut sociálního partnera

Vaši odpověď:

X smíme zveřejnit s vašimi osobními údaji.

smíme zveřejnit anonymně.

si nepřejete zveřejnit.

A) Souvislosti:

Strategie Evropa 2020 byla zahájena v [březnu 2010](#) jako strategie EU na podporu inteligentního, udržitelného růstu podporujícího začlenění. Tato strategie má z EU učinit konkurenceschopnou ekonomiku založenou na znalostech a současně zachovat evropský model sociálně tržního hospodářství. Zároveň se má díky této strategii zlepšit využívání zdrojů. Jde tedy o partnerství mezi EU a členskými státy, které má stimulovat růst a tvorbu pracovních míst.

Strategie Evropa 2020 má pět [hlavních cílů](#), které se týkají zaměstnanosti, výzkumu a vývoje, oblasti klimatu a energetiky¹, vzdělávání a boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Obsahuje rovněž několik akčních programů - tzv. [stěžejních iniciativ](#), které se dotýkají sedmi oblastí, které jsou pro růst důležité: inovace, digitální ekonomika, zaměstnanost a mládež, průmyslová politika, chudoba a účinné využívání zdrojů. K dosahování cílů strategie rovněž přispívá činnost EU v oblastech, jako je například jednotný trh, rozpočtová politika a vnější agenda EU.

Provádění a monitorování strategie Evropa 2020 se děje v kontextu [evropského semestru](#). Jedná se o roční cyklus koordinace hospodářských a rozpočtových politik na úrovni EU. V rámci evropského semestru probíhá diskuze mezi orgány EU týkající se obecných priorit a stanoví se roční závazky členských zemí. Komise pak vydává doporučení pro jednotlivé země, které na nejvyšší úrovni schvalují vedoucí představitelé členských zemí v Evropské

¹ Dne 1. ledna 2014 spustila Komise [rámeček](#) pro politiky v oblasti energetiky a klimatu platný do roku 2030. K hlavním cílům tohoto nového rámce patří snížení objemu emisí skleníkových plynů o 40 % v porovnání s úrovněmi v roce 1990, dále celoevropsky závazný cíl zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na minimálně 27 % a obecně se zasadit o účinnější využívání energie.

radě. Tato doporučení by pak měla být zohledněna v politikách a rozpočtech zemí EU. Spolu s rozpočtem EU jsou doporučení klíčovým nástrojem provádění strategie Evropa 2020.

Po čtyřech letech Komise navrhla zahájit přezkum strategie Evropa 2020. S přezkumem vyjádřila souhlas Evropská rada na svém zasedání ve dnech 20. a 21. března 2014. Dne 5. března 2014 přijala Komise sdělení s názvem „Plnění cílů strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ ([sdělení](#) a [přílohy](#)), v nichž jsou uvedeny předběžné závěry ohledně provádění strategie v prvních letech její existence. Na základě těchto prvních výsledků a v kontextu postupného ožívování evropské ekonomiky je na čase se zamyslet nad tím, jakou strukturu by strategie měla mít v nadcházejících letech.

Prostřednictvím tohoto dotazníku bychom se rádi seznámili s vaším názorem a zkušenostmi, které jste získali během prvních let uplatňování strategie Evropa 2020. Kromě toho nás zajímá i váš názor na prvky, jež mají být zohledněny při revizi strategie EU pro růst, která ji má adaptovat na dobu po krizi.

B) Otázky:

1) Plnění cílů strategie Evropa 2020 během období 2010-2014

Obsah a implementace

- Jaký má strategie Evropa 2020 význam pro vás? Jaké hlavní prvky si se strategií spojujete?

Strategie je řídicí dokument pro národní reformní proces a v režimu ax ante kondicionalit i pro čerpání evropských strukturálních fondů. Sledujeme hlavně plnění pěti horizontálních cílů v oblasti zaměstnanosti, vzdělávání, výzkumu a vývoje a klimaticko-energetických cílů.

- Obecně vzato, domníváte se, že se doposud pomocí strategie Evropa 2020 podařilo dosáhnout nějaké změny? Pokud ano, uveďte, proč.

Ano, určité změny se dosáhlo.

Průběh implementace strategie Evropa 2020 byl poznamenán jednak finanční a ekonomickou krizí, jednak nedostatečným prováděním reforem v některých členských státech. Přesto se podařilo přiblížit k definovaným cílům v oblasti vzdělávání. Možná se na úrovni EU naplní i některé cíle z klimaticko-energetické oblasti, ale stane se tak za cenu rozkolísání trhu s emisními povolenkami, problémů s rozdíly v podpoře obnovitelných zdrojů energií apod. Cíle v této oblasti jsou od počátku protichůdné. Ze zprávy EK vyplývá, že EU naplní jen cíl snížení emisí CO₂. Opatření v oblasti energetiky a klimatu tak jsou klasickou ukázkou neprovázanosti evropských politik, protichůdnosti cílů a opatření. Evropa se vydala vlastní cestou, stala se v této oblasti globálním průkopníkem, což se však negativně promítá do globální konkurenceschopnosti mnoha průmyslových odvětví a obecně celé evropské ekonomiky. Nenaplněn zůstane cíl v oblasti zaměstnanosti. Důvodem nejsou jen dopady hospodářské krize, ale i liknavost v provádění reforem. Cíl pro boj

s chudobou byl od samého počátku sporný, indikátory se jen velmi těžko hledaly. Cíl chudoby je úzce provázán s cílem zaměstnanosti. Pokud se nenastartuje růst, nevytvoří se pracovní místa, bude vzrůstat počet nezaměstnaných v rodinách, prohloubí se jejich materiální deprivace a sociální vyloučení. Pokud jde o cíl zvýšení investic do výzkumu a vývoje (VaV) na hodnotu 3 % HDP, aby se Evropa stala konkurenceschopnou vůči USA a Japonsku, tak bohužel tento cíl nezohledňuje strukturu výdajů, kdy tyto vyspělé země investují z veřejných zdrojů více do aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje oproti Evropě, kde je preferován základní výzkum. Navíc dosažení cíle nevypovídá nic o jeho udržitelnosti. Růst investic vlády České republiky (ČR) do oblasti VaV se v souvislosti s krizí v posledních letech zpomalil. Naopak navýšeny byly významně veřejné zahraniční zdroje, především ze strukturálních fondů EU. Cíl stanovený ČR v podobě veřejných investic na VaV ve výši 1 % HDP se tak zdá být dosažitelný, pokud bereme veřejné investice jako celek. Jelikož ale nelze peníze ze strukturálních fondů považovat za stabilní příjem, jsme k dosažení a udržení cíle skeptičtí. SP ČR prosazuje nejen navýšení veřejných zdrojů pro oblast VaV, ale také usiluje o to, aby firmy viděly svou budoucnost v této oblasti a více do ní investovaly.

I přes řadu nedostatků je strategie Evropa 2020 kvalitativním posunem oproti rétorice Lisabonské strategie. Její revize je však nezbytná, ekonomiky konkurentů EU rostly v uplynulém roce mnohem rychleji než EU.

- Měla znalost toho, co dělají v rámci strategie Evropa 2020 ostatní členské země EU, nějaký vliv na to, jaký přístup zvolila vaše země? Pokud možno uveďte příklad.

Opatření v jiných členských státech sledujeme, zejména pokud jde o horizontální cíle. Zde je také nejvíce dostupných informací, především z hodnotících zpráv Evropské komise (EK) a Eurobarometru. Konkrétním příkladem jsou opatření pro zvýšení zaměstnanosti mládeže. Nezaměstnanost mladých v ČR nepřesahuje průměr EU, ČR nedostala v žádném cyklu evropského semestru specifické doporučení EK, přesto po konzultaci se sociálními partnery přijala ČR solidní plán pro implementaci Záruk pro mladé. V této souvislosti také byla z iniciativy zaměstnavatelů přijata legislativa zavádějící daňové odpočty pro podniky v rámci podpory odborného vzdělávání (středoškolského i vysokoškolského). To může pomoci zlepšit vyhlídky umístitelnosti absolventů a lepší sladění dovedností s potřebami trhu práce.

- Bylo doposud zapojení zúčastněných stran do realizace strategie Evropa 2020 dostatečné? Podíleli se vy sám/sama na realizaci strategie Evropa 2020? Chtěl(a) byste se do realizace zapojit více? Pokud ano, v jakém směru?

Proces roční analýzy růstu a evropského semestru považuje SP ČR obecně za dobrý nástroj/rámec pro dosažení společných cílů a provádění reforem na národní úrovni. Jde zde prostor pro další zlepšení, jak pokud jde o samotný mechanismus, časový rámec a konzultace s členskými státy a sociálními partnery, tak pokud jde o obsah, který by měl zahrnout ekonomické reformy, fungování jednotného trhu a průmyslovou výkonnost.

Zapojení sociálních partnerů do procesu evropského semestru, vytváření a realizace reforem na národní úrovni v zájmu naplnění společných evropských cílů (Národního

programu reform) a implementace specifických doporučení je dostatečné a uspokojivé, nicméně ne všechny podněty, připomínky a vstupy zaměstnavatelů byly vždy akceptovány a řádně zohledněny.

Na procesu realizace se v rámci organizace společně se svými kolegy a kolegyněmi podílím.

Velmi vítanými jsou v tomto směru projekty na posílení kapacity organizací sociálních partnerů, realizována buď Evropskými sociálními partnery, nebo na národních úrovních v rámci ESF.

Nástroje

- Odpovídají současné cíle stanovené pro rok 2020 obecným cílům strategie zaměřeným na růst a vznik nových pracovních míst? (Cíle: dosáhnout alespoň 75% zaměstnanosti lidí ve věku 20–64 let; investovat 3 % HDP do výzkumu a vývoje; snížit emise skleníkových plynů o minimálně 20 %, zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na 20 % a zlepšit energetickou účinnost o 20 %; snížit počet žáků, kteří nedokončí školní docházku, na méně než 10 % a zvýšit podíl mladých lidí s ukončeným vysokoškolským či terciárním vzděláním na alespoň 40 %; snížit počet lidí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením o 20 milionů)

Cíle strategie byly nastaveny v období před finanční a ekonomickou krizí. Ale už tehdy byly hodně ambiciózní. Již první zpráva a hodnocení implementace strategie Evropa 2020 ukázaly, že největší propad (více než 2 %) byl u všeobecného cíle zaměstnanosti. Obdobný výsledek byl u investic do VaV a inovací. Krize tuto propast ještě prohloubila, zejména pokud jde o cíle v odstraňování chudoby, kde se počet lidí ohrožených chudobou prakticky zdvojnásobil. Významný dopad na evropské hospodářství a firmy měly také cíle v klimaticko-energetické oblasti, kde se Evropa vydala vlastní cestou, stala se v této oblasti globálním průkopníkem, což se však negativně promítlo do globální konkurenceschopnosti mnoha průmyslových odvětví a obecně celé evropské ekonomiky.

Doporučujeme přehodnotit cíl dosáhnout ve věkové kategorii 30 – 34 let podílu 40 % mladých lidí s dosaženým terciárním vzděláním. Zpráva o konkurenceschopnosti v EU 2014 ukazuje, že v Evropě je nyní dostatek vzdělávacích příležitostí a při současném trendu by měl být cíl 40 % do roku 2020 splněn. SP ČR se však domnívá, že tento cíl je příliš zaměřený na kvantitu. Navíc není vyváženě podporováno vyšší odborné vzdělávání a příprava jako ekvivalent terciárního vzdělávání.

Součástí hlavních cílů strategie není oblast podnikatelského prostředí a snižování administrativní zátěže podnikatelů. V ČR je národním cílem.

- Považujete některé ze současných cílů za důležitější než ostatní? Pokud ano, uveďte, proč.

Nejdůležitější zůstává cíl zaměstnanosti. V současné době je třeba zaměřit opatření na mladé lidi a starší pracovníky, zejména ženy.

Důležitý je také cíl 3 % investic do VaV a inovací, pokud si chce Evropa zachovat konkurenceschopnost.

Dopady přijatých cílů a opatření v energeticko-klimatické oblasti by neměly negativně zasahovat evropské firmy, jak tomu doposud bylo, aby evropské firmy nebyly znevýhodněny oproti globální konkurenci.

Považujete za užitečné, že cíle na úrovni EU jsou dále rozděleny na cíle jednotlivých členských států? Pokud ano, jakým způsobem se podle vás nejlépe stanoví vnitrostátní cíle? Domníváte se, že vnitrostátní cíle byly doposud stanoveny odpovídajícím způsobem/ byly příliš ambiciózní/ nebyly dostatečně ambiciózní?

Ano, rozdělení cílů EU na cíle jednotlivých zemí je správné, pokud se však nebude uplatňovat jeden model pro všechny. Je třeba vycházet z výchozích národních podmínek, zvláštností a trendů. Vnitrostátní cíle v ČR byly nastaveny odpovídajícím způsobem, ambice přiměřené, realizace reforem v řadě oblastí nepostupovala očekávaným tempem či správným směrem. Důležitou roli sehrála i fiskální opatření a nastavení rozpočtů.

Národní cíle je však třeba přehodnotit a aktualizovat.

- Jaká je podle vás přidaná hodnota uvedených sedmi stěžejních iniciativ na podporu růstu? Mohli byste uvést konkrétní příklady dopadu těchto iniciativ? (Stěžejní iniciativy: Digitální agenda pro Evropu, Inovační unie, Mládež v pohybu, Evropa účinněji využívající zdroje, Průmyslová politika pro věk globalizace, Program pro nové dovednosti a pracovní místa a Evropská platforma pro boj proti chudobě).

Systém vlajkových iniciativ se ukázal jako dobrý nástroj pro rozvíjení opatření ve vybraných oblastech, ale byl pro podniky i občany EU málo transparentní, špatně uchopitelný a komunikovatelný. Vlajkové iniciativy postrádaly v řadě případů vzájemné propojení a interakci. Strategie Evropa 2020 vykazuje příliš mnoho priorit, protichůdné cíle a nekonzistentnost jednotlivých opatření.

Všechny stěžejní iniciativy nicméně vykazují určitou míru přidané hodnoty. Centrální úlohu sehrává stěžejní iniciativa „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“, jehož cílem byla právě dynamizace trhů práce, podpora dovedností a tvorba pracovních míst. Bohužel právě opatření pro tvorbu pracovních míst se nepodařilo realizovat (návod a základní principy tvorby pracovních míst). Tato iniciativa ovlivnila všechny další iniciativy. Negativní stránkou bylo, že opatření bylo příliš mnoho a chyběla vnitřní koherence a synergie.

Vítáme stěžejní iniciativu "Unie inovací", která přináší propojení výzkumného prostoru napříč Evropou. Odstranění překážek v této oblasti by mělo přinést zvýšení konkurenceschopnosti Evropské unie.

Přidanou hodnotu měly také iniciativy – „Mládež v pohybu“ a „Průmyslová politika pro éru globalizace“.

2) Přizpůsobení růstové strategie Evropa 2020 v době po krizi

Obsah a implementace

- Potřebuje EU pro nadcházející roky obsáhlou, komplexní střednědobou strategii pro růst a zaměstnanost?

Ano, ale je nezbytné ji revidovat tak, aby odpovídala současné realitě, ekonomické i politické. Revidovaná strategie musí být více zacílena, počet priorit musí být zredukován. Je nezbytné zajistit, aby jejím hlavním pojícím prvkem bylo posílení konkurenceschopnosti a zastřešujícím cílem růst a konkurenceschopnost, což vyžaduje investice, digitalizaci, inovace a kvalifikovanou pracovní sílu.

- Které oblasti je podle vás v zájmu dosažení inteligentního, udržitelného růstu podporujícího začlenění nutné řešit nejdříve?

Průmysl, digitální agenda, energetika, zelené technologie. Strategie Evropa 2020 nejvíce zklamala, pokud jde o tvorbu pracovních míst, bez které nelze obnovit důvěru občanů.

Důležité je zachovat cíl 3 % investic do vědy, výzkumu a inovací, pokud si Evropa chce zachovat konkurenceschopnost. SP ČR prosazuje nejen navýšení veřejných zdrojů pro oblast vědy a výzkumu, ale také usiluje o to, aby firmy v této oblasti viděly svou budoucnost a více do ní samy investovaly.

Konkurenceschopnost průmyslu musí být zohledněna ve všech politikách a integrována do evropského semestru. Energeticko-klimatický rámec 2030 musí být vyvážený a nesmí podkopávat průmyslovou konkurenceschopnost. Pro to by měla EU v rámci 2030 přijmout jen jeden cíl, a to pro snížení emisí skleníkových plynů (aby se vyhnula stejným problémům s překrýváním a protichůdným působením vícero cílů, jak tomu bylo u energeticko-klimatického rámce 2020).

- Jaké nové výzvy by se měly v budoucnu zohlednit?

Energetická bezpečnost, surovinová soběstačnost, narůstající protekcionismus, nezaměstnanost mladých.

- Jak by se mohla strategie Evropa 2020 nejlépe propojit s ostatními politikami EU?

Strategie Evropa 2020 je již s ostatními politikami propojena dostatečně. Je třeba se zaměřit na koordinaci (na úrovni EU i národní úrovni) a implementaci. Hlavní je, aby všechny politiky EU byly zjednodušeny, posílila se jejich vzájemná provázanost a byly koordinovány.

- Jak by se dalo zvýšit zapojení zúčastněných stran ve strategii podporující růst v období po krizi? Jak by bylo možné zvýšit ve vaší zemi informovanost o strategii, posílit její podporu a zlepšit její provádění?

Posílit sociální dialog a autonomii sociálních partnerů. Posílit občanský dialog. Vytvořit národní diskusní fóra. Jako příklad lze uvést založení tzv. Národního konventu, kde se budou formulovat cíle a definovat priority za účasti širší veřejnosti.

Zlepšit vyhodnocování dopadů („impact assessments“) a příspěvků do veřejných konzultací, do nichž národní zainteresované subjekty přispívají, avšak mnohdy bez viditelných reakcí EU.

Časový rámec evropského semestru by měl umožnit dostatečný prostor pro komunikaci a konzultaci jak s členskými státy, tak se sociálními partnery.

Nástroje

- Jaké typy nástrojů by se podle vás měly použít k zajištění inteligentního, udržitelného růstu podporujícího začlenění?

Především stanovení souboru kvantitativních a kvalitativních indikátorů, posílení monitorovacích, prováděcích a vyhodnocovacích nástrojů, výrazné zlepšení fungování hodnocení dopadů (důraz na „independent competitiveness proofing“) a větší zapojení zainteresovaných subjektů do jejich vytváření.

- Co by se mělo řešit na úrovni EU, aby se v rámci strategie dosáhlo odpovídajících výsledků? Co by se mělo naopak raději přenechat v kompetenci členských států?

Na úrovni EU by to měla být společná orientace na faktory ovlivňující růst a konkurenceschopnost: energetika, klima, doprava, digitální agenda, průmyslová politika, VaV a inovace, společná obchodní politika. Na národní úrovni: udržitelnost a modernizace sociálních systémů, zajištění adekvátních příjmů, mzdová politika, minimální mzdy, politiky zaměstnanosti, vzdělávání, daně.

- Jak by se dalo pomoci této strategii přimět členské státy, aby se v rámci svých politik více zaměřily na růst?

Ex ante kondicionality pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů již tuto formu pobídky k prorůstovým reformám plní.

- Je užitečné stanovit konkrétní cíle? Pokud ano, uveďte, proč.

Ano, ale formou benchmarků. Je třeba zajistit měřitelnost výsledků.

- Doporučili byste některé z cílů zrušit nebo některé přidat? Pokud ano, uveďte, proč.

Zrušit cíl: zvyšující procento absolventů terciárního vzdělávání.

Přidat cíl: nárůst mobility pracovní síly.

Přidat cíl: míra souladu vzdělání a uplatnitelnosti na trhu práce (pro absolventy středních i vysokých škol) kvantifikovaná snížením % nezaměstnanosti mladých.

Zrušit cíl v oblasti chudoby.

Přidat cíl: procento prostředků vynaložených na aplikovaný výzkum a experimentální vývoj.

Zrušit cíle pro energetickou účinnost a obnovitelné zdroje energií: v rámci snah o dekarbonizaci by EU měla mít jen jeden, nikoli tři kumulativní (a v některých aspektech proti sobě jdoucí) cíle.

- Které oblasti jsou nejvhodnější pro společnou činnost EU a členských států? Jaká by byla přidaná hodnota?

Všechny oblasti podporující silnou, konkurenceschopnou, bezpečnou, nezávislou Evropu vůči ostatním světovým hráčům: bezpečnostní a obranná politika, rozvojová politika, obchodní politika, energetická politika, průmyslová politika, dopravní politika, inovační politika.

3) Chtěli byste něco dodat? Své připomínky můžete uvést zde.

Ač strategie Evropa 2020 ukazuje vize a směry do budoucna, její promítnutí do reality a konkrétních opatření se ne vždy daří. Strategie musí být atraktivnější pro členské státy, pokud má přinést lepší výsledky. EU horizontální strategii pro růst a zaměstnanost potřebuje, jejím průřezovým smyslem a snad i přidanou hodnotou musí být důraz na to, aby při každém rozhodování a přijímání legislativy byla brána v úvahu konkurenceschopnost EU a členských států, a průmyslu zvláště (např. mít na to i vlastní cíl). Cíl 20 % průmyslu na HDP má své opodstatnění. Pokud má nějaká horizontální strategie EU fungovat, musí se změnit přístup k přípravě legislativy ze strany Evropské komise, zejména pokud jde o hodnocení dopadů a vyhodnocování reakcí v rámci veřejných konzultací.

Děkujeme za vyplnění dotazníku. Vaše odpovědi můžete zaslat spolu s ostatními dokumenty na adresu SG-EUROPE2020-CONSULTATION@ec.europa.eu.